

Outi Raatikainen, Tulevaisuuden kuntakeskusta -hanke

Saarijärven ja Uuraisten opintomatka maaseutukaupunkien keskustojen kehittämisestä Etelä-Pohjanmaalla 20.-21.8.2024

Matkan toteuttaja Tulevaisuuden kuntakeskusta -hanke

Tulevaisuuden kuntakeskusta -hanke on etsinyt viihtyisän ja elinvoimaisen keskustan reseptiä Saarijärvellä ja Uuraissa. Hanke on Saarijärven kaupungin ja Uuraisten kunnan yhteinen, asukas- ja yrityslähtöinen selvityshanke, jota on rahoitettu Keski-Suomen kehittämisrahastosta. Hanke toimii 1.2.-30.9.2024.

Saarijärvi on vajaan 9000 asukkaan seutukaupunki pohjoisessa Keski-Suomessa. Kuntaliitos Pylkönmäen kanssa toteutui 2009. Saarijärven ja Jyväskylän naapuri Uurainen on noin 3600 asukkaan kunta, jossa on erityisen runsaasti lapsiperheitä.

Matkan iskusanoja olivat mm. elinvoima, yrityspalvelut ja keskustasuunnittelu. Opintomatkan tarkoitus oli löytää hyviä ideoita sovellettavaksi oman kunnan kehittämisessä. Siksi matkakohteiksi valittiin innovatiivisia maaseutukaupunkeja, jotka eivät olleet liian suuria suhteessa Saarijärveen ja Uuraisiin.

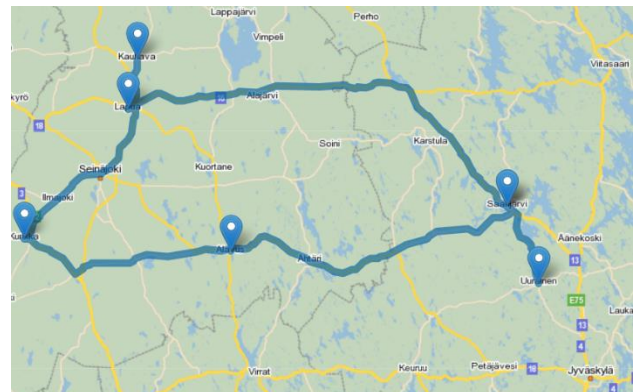
Matkaohjelma

TIISTAI 20.8.2024

Klo 11 LAPUA: Lounas Ravintola Isossa Prässissä. Lapuan kaupungin yritysstrategia. Opastus Kulttuuri- ja yrityskeskus Vanhassa Paukussa,

Klo 14.30 KAUHAVA. Kahvit, kaupungin ja kehittämissuunnitelman esittely sekä bussikierros kaupungissa.

Majoittuminen Lapualla Huoneistohotelli Simpsonkullaksessa ja illallinen Lapuanhovissa.

KESKIVIikko 21.8.2024

Klo 9.30 KURIKKA. Kaupungin, kehittämissuunnitelman ja InVest Kurikan esittely, mukana kaupungin johtoryhmä. Lounas Kurikan kampuksella. Opastettu bussiajelu keskustassa.

Klo 13.30 ALAVUS. Kaupungin, keskustan kehittämissuunnitelman ja elinvoimaohjelman esittely Yrityspalvelupiste Formussa. Opastettu bussiajelu keskustassa ja lähtökahvit Hotelli Kurikassa.

Osallistujat

Rahkonen Jyrki, Saarijärvi, elinkeinojohtaja
 Puranen Mari, Saarijärvi, hankekoordinaattori
 Uusisalo Harri, Saarijärvi, yritysneuvoja
 Valkama Juha, Uurainen, kunnanjohtaja
 Kettunen Susanna, Uurainen, teknisen lautakunnan puheenjohtaja
 Kivelä Matleena, Uurainen, valtuuston puheenjohtaja
 Kukkonen Taru, Uurainen, toimisto- ja viestintäassistentti
 Raatikainen Outi, Tulevaisuuden kuntakeskusta -hanke

Lapua – yritykset keskiössä

Lapuan yritysstrategiaa meille esitteli Invest Lapuan *toimitusjohtaja Matti-Pekka Dahlgren*.

Lapua yleisesti

Lapualla on noin 14 000 (2023) asukasta. Kaupungin väkiluku on pysynyt melko tasaisena viime vuosina. Lapualla toimii lähes 1200 pääosin pientä ja keskisuurta yritystä. Kaupungissa on vahva yksinyrittäjyyden perinne.

Lapua tunnetaan mm. historiallisesta Vanhan Paukun alueesta, jossa aiemmin sijaitsi ammustehdas. Tehtaan räjähdysonnettomuus 1976 on Suomen rauhanajan pahin onnettomuus, jossa kuoli 40 ja loukkaantui 12 ihmistä. Onnettomuuden seurauksia on paikkakunnalla purettu viime aikoina elokuvan tekemisen myötä. Tehdasalueesta kehitetty Patruunatehtaan museo esittelee tehtaan toiminnan ja onnettomuuden historian. Ammuksia valmistetaan paikkakunnalla silti yhä: Nammo Lapualla on 270 työntekijää.

Vierailun aikana kuulumme Vanhan Paukun alueesta. Aluetta esitteli *Ensio Manu*. Kaupunki lunasti tehdasalueen 1998 ja arkkitehti Helena Teräväinen suunnitteli siitä toimivan kokonaisuuden, jossa sijaitsee mm. kaupungin info ja kirjasto, kansalais- ja musiikkiopisto, museoita,

ravintoloita, Lapuan kankureiden tehtaanmyymälä ja muita liiketiloja. Alueella on myös paja-kappeli räjähdysen uhrien muistoksi.

Lapua on osa Kymppikuntia, TE-uudistuksen myötä syntyneitä uutta verkostoa, johon kuuluvat Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Kauhava, Kuortane, Lappajärvi, Lapua, Soini, Vimpeli ja Ähtäri. Kaikki ovat samaa työssäkäyntialuetta. Yhteistyö rahoitetaan asukasluvun suhteessa. Tällä hetkellä on haussa Kymppikuntien tki-toiminnan kehittämishanke.

Invest Lapua

Invest Lapua -kehitysyhtiön meille esitteli yhtiön toimitusjohtaja Matti-Pekka Dahlgren. Invest Lapua (alun perin Lapuan Kehitys Oy) perustettiin reilu 10 vuotta sitten sahan konkurssin jälkikäteen. Invest Lapua on ollut keskeisessä roolissa yritystilojen ja tonttien vuokraamisessa ja rakentamisessa. Yhtiön ansiosta suurin osa kaupungin liiketiloista on nyt vuokratuina ja kaupungin keskustassa on vain muutama tyhjä tila. Yhtiössä ei haluttu rasittaa kunnan kukkaroa, vaan silloinen Lapuan Kehitys Oy osti kaupungilta kaikki liiketoimintatilat, mm. toimistoja, grilli ja halli. Näistä noin 80 % oli ilman vuokralaista. Nyt yli 90 % on vuokrattuna. Tämän ihmeen takana on kunnan myyntitaktiikka: yhtiön toimitusjohtaja Matti-Pekka Dahlgren soitti kaikille hiljan aloittaneille yrityksille ja tarjosi toimitiloja. Hän myös käveli keskustassa joka liikkeen läpi ja jutteli yrittäjien kanssa kysellen, olisiko heillä tiedossa mahdollisesti kiinnostuneita toimijoita. Tällä saatiin Kauppakadulle useampi uusi toimija.

Yhtiö on vuokrannut Vanhan Paukun alueen. Invest Lapua vuokraa sieltä tiloja tällä hetkellä 48 vuokralaiselle. Liikevaihtoa on yli 900 000 euroa. Toimitusjohtaja neuvottelee myös kaupungin omistamista yritystonteista ja tekee paperit valmiiksi, mutta valtuuksia niiden allekirjoittamiseen ei ole.

Invest Lapua markkinoi aktiivisesti, muttei juuri mainosta. Talouselämässä tai Kauppalehdessä on ehkä kaksi mainosta/vuosi. Messuihin panostetaan, osastolla ollaan esimerkiksi Pohjan teollisuusmessuilla, energiamessuilla ja alihankintamessuilla, minkä lisäksi toimitusjohtaja käy muilla tärkeillä messuilla etsimässä asiakkaita.

Käytetyin nettisivu on **Toimitilat-sivu**. Se on ilmaiseksi käytettävissä julkisille ja yksityisille omistajille ja esimerkiksi lähiseudun kiinteistönvälittäjät haluavat yrityskohteensa myös Invest Lapuan toimitilasivulle. Kohteen kuvien ja perustietojen lisäksi kohteella on oltava hinta. Sivun kohteista soitellaan kehitysyhtiöön usein, sillä noin 90 % yhteydenotoista ei mene suoraan kohteeseen yhteyshenkilölle, vaan ensin Invest Lapualle, joka kertoo kohteesta ja neuvoo ostajaa/vuokraajaa. Kyselijät todennäköisesti luottavat kehitysyhtiöön enemmän eivätkä myöskään halua joutua esim. tyrkyttämisen kohteiksi. Toimitilat-sivun pahin ongelma on ajantasaisuus, sillä usein omistajat unohtavat ilmoittaa, kun kohde on vuokrattu. Lisäksi valikoimista puuttuu noin 3000 neliön vuokralleja, joita kysytään paljon.

Yhtiössä työskentelee tällä hetkellä kolme henkilöä: toimitusjohtaja, yritysneuvoja ja projekti-työntekijä. Yhtiön toimitusjohtajalla on takanaan 30 vuoden yrittäjäura.

Kaupungissa on kahdesti toteutettu liikekiinteistöjen avoimet ovat nimellä **Toimitila- ja konttipäivät**. Myytävissä ja vuokrattavissa liiketiloissa oli esittelijä paikalla klo 14-19, samalla kaupunki mainosti sekä omakoti- että teollisuustontteja. Kävijöille tarjottiin kahvit ja makkarat. Kahta viikkoa aiemmin toimitilat-sivulle laitettiin "olemme mukana avoimet ovet -päivässä". Itse tapahtumassa on käynyt ihmisiä vain vähän, mutta sekä etu- että jälkikäteen tuli kyseilyitä. Ensimmäisessä tapahtumassa meni yksi ja toisessa kolme liiketilaa. Tapahtuma on

hyvin lähellä Tulevaisuuden kuntakeskusta -hankkeessa Saarijärvellä toteutettua avoimien ovien päivää.

Toimitusjohtaja Matti-Pekka Dahlgren korosti, kuinka tärkeää on rohkeus ottaa yhteyttä ihmisiin, kertoa kaupungista ja tarjota esim. liiketiloja, sekä sitkeys neuvotella. Neuvottelu yksittäisestä liikerakennuksesta voi viedä parikin vuotta. Joskus järkevin ratkaisu on tilojen ostaminen, kunnostaminen ja vuokraaminen eteenpäin. Toimitusjohtaja korosti myös realismia: Lapualla ei koskaan tule H&M:ää, sillä Seinäjoelle on vain 20 minuutin ajomatka. Vaikka Lapualla suunnitellaan lisää tilaa vievää kauppaa valtatie varteen, kaupungissa yritetään välttää Seinäjoen kohtalo, kun Ideapark söi Seinäjoen keskustan kaupallisen elinvoiman.

Huoneistohotelli Simpsiönkullas, Lapua

Yövyimme Lapualla **Simpsiön** ulkoilu- ja laskettelu-alueella Asuntohotelli Simpsiönkullaksessa, joka oli yksi opintomatkakohteemme. Hotelli on kerrostalohotelli, luhtitalo, jossa jokaisessa asunnossa on oma sauna ja minikeittiö. Asunnot olivat toimivia ja jokaisen parvekkeelta avautui avara metsämaisema. Saimme sähköpostiin huoneiden numerot ja avainkoodit, ja aamulla meille oli mukavan runsas aamiainen alakerran ravintola-/illanvietto-/kokoustilassa. Pohdimme, miten vastaava majoitus voisi sopia meille, sillä erityisesti Saarijärvellä majoitusta tarvitaan lisää. Totesimme, että sopisihan se. Illallinen käytiin nauttimassa keskustassa, minkä jälkeen osallistujat testasivat mm. Simpsiön kodan, jossa keskustelu polveili erilaisissa kehittämisteemoissa. Puoleen yöhön asti valaistut, maisemassa polveilevat portaat (800 askelmaa) taukotasanteineen hiihtokeskuksen ala-asemalle olivat upeat! Portaat ovat Paukun Pajan ja Sedu Lapuan rakentamat. Näkötornia emme ehtineet testaamaan.

KAUHAVA - elinvoiman ytimessä yhteistyö Yrittäjien kanssa

Kauhavalla meidät vastaanottivat kaupunginjohtaja Vesa Rantala ja kehitysjohtaja Juha-Matti Kuoppala.

Kauhava yleisesti

Nykyinen kaupunki on Kauhavan, Alahärmän, Kortesjärven ja Ylihärmän liitos, osa Seinäjoen talousvyöhykettä, josta maakunnan pääkaupunkiin on noin 30 minuutin matka. Kauhavalla asuu reilu 15 000 ihmistä. Kaupunki oli viime vuonna kasvukunta 50 henkilöllä ukrainalaisten vuoksi.

Kauhavalla on valtakunnallisesti tunnettua historiaa - sen henkilöbrändäys lähtee Ison-talon Antista, Rannanjärvestä ja Pukkilan Jaskasta, Härmästä, häjyistä ja niihin liittyvistä elo-kuvista. Tausta näkyy myös mm. käsityö-yrittäjien tuotteissa.

Kauhavalla on 1500 yritystä, noin 70 uutta yritystä vuodessa, ja se on työpaikkaomavarainen. Toisaalta isoja takapakkejakin on ollut, kuten lentosotakoulun lakkauttaminen, joka vei 300-400 työpaikkaa. Kaupungissa on paljon teknologia- ja puutuoteteollisuutta, teollistuneita alueita ja paljon sopimusvalmistusta. Itse asiassa kaupunki on Suomen tiheintä yritys- aluetta, jossa on panostettu yrityksiin, neuvontaan, yritysystävällisyyteen ja kansainvälisyyteen. Kauhava on ollut Etelä-Pohjanmaan

Yrittäjien yritysystävällisin kunta 2022 ja 2023. Yrittäjien kuntabarometrissä se on neljäs.

Kaupungissa on 730 maatilaa. Tilojen määrä on vähenemässä, mutta tilakoko kasvaa. Jatkojalostuksessa toimivat mm. Atria ja Raisio.

Vaikka tilanne on pääosin hyvä, mm. työntekijöitä ja yritystoiminnan jatkajia on koko ajan etsinnässä. Työttömyysprosentti oli kesällä 2024 vain 6,4 %. Matkailun kausityöpaikat tekevät keväisiä piikkejä avoimissa työpaikoissa. Joskus on ollut jopa 800 paikkaa auki. Siksi esim. PowerParkissa on töissä sekä opiskelijoita että eläkeläisiä. Maahanmuuttajien työllistämismallit ovat kehitteillä, sillä alueella todella tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa. Esimerkiksi ukrainalaisilla eivät välttämättä ole hallussa edes aakkoset puhumattakaan tietokoneista tai CV:n tekemisestä. Siten ensin tarvitaan kotoutumis- ja kielikoulutusta, henkilökoh- taista polutusta työelämään, oppisopimuksia jne.

Kauhava on mukana parhaillaan syntymässä olevassa Kuntayhtymä Kymmissä, jonka koti- paikka on Kauhava. Lapua ja Kauhava tekevät jo paljon yhteistyötä, mm. hallinnoivat vuoron perään hankkeita. Apua saadaan Yrittäjäopistolta, jossa on hankehallinnon ammattilaisia. Aktiivisia hankkeita on paljon, myös hankkeistavia yhdistyksiä on paljon. Tällä hetkellä mm. valokuituhankkeet ovat tärkeitä.

Visit Kauhava

Matkailun kehittäjä ja markkinoija Visit Kauha-va on itsenäinen organisaatio, joka ei ole mu- kana alueyhteistyössä. Kaupungissa on muutamia ammattimaisia matkailutoimijoita, muille matkailu on sivutoimi. Kauhava on tunnettu Power Parkista. Se on nykyään maan suurimpia huvipuistoja, jossa on yli 40 laitetta, tapahtumia ja mm. ravirata, jossa järjestetään kunin- kuusravit 2028. Kunnassa toimii myös Härmän Kylpylä.

Kauhavalla on vierailijoille kehitetty teemoja, jotka helpottavat kivojen kohteiden löytämistä, ja brändejä, kuten **Käsityökaupunki Kauhava**. Se yhdistää puukot ja puntarit -perinteen ja lisäksi Järvenpään, ja täydentää kesäsesonkia ympärivuotisemmaksi matkailuksi. Niinpä kunnantalona toimivan entisen koulun aulassa on kävijää vastassa jättikokoinen kauhavalaane (kuva). Muutama aktiivinen käsityöyritys kiertää yhdessä käsityömessuja, joissa kaupunki kustantaa osaston yleisilmeen. Teemaan kuuluu tapahtumia, kuten Kauhavan kädentaitoviikko sekä Puukko- ja käsityöfestarit. Teeman alla on ollut muutama yritysryhmähanke. Kauhavan matkailuoppaiden kanssa kaupungilla on sopimus: jos matkailijaryhmä ruokailee Kauhavalla, kunta tarjoaa matkailuopastuksen ryhmälle ja maksaa oppaan palkan.

Kauhavalla on onnistuttu luomaan ympäristö, joka kannustaa järjestämään isoja tapahtumia. Näitä ovat mm. Jukolan viesti, Power Cup, Suviseurat jne. Kesäviikonlopuissa on aina jotain tapahtumaa, niinpä kesäviikonloppuja vaivaa majoituspula. Tapahtumien kanssa kaupungilla on pientä markkinointiyhteistyötä, esim. PowerTrackiin satsataan 8000 e/v.

Ulkomaan markkinointikohteena on Ruotsi. Se on lähellä eikä siellä ole vastaavaa palvelukokonaisuutta näin pienellä alueella.

Aikanaan luotiin myös teema **Elokuvakaupunki Kauhava**. Alueella on tehty 13 pohjalais-elokuvaa tai tv-sarjaa teemoilla pohjalaiset, häjyt tai Antti Tuurin tarinat. Teemasta oli suuria toiveita, miten Kauhavalla olisi studioita ja avustajia, mutta Suomen elokuvatuotanto ei ole niin vilkasta. Kaupungissa toimii kuitenkin peräti kaksi yksityistä elokuvateatteria.

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Yrityskiinteistöt rakentaa tarvittaessa toimitilaa: "Teollisuustiloja tohtii rakentaa, ne kiertää". Kiinteistöyhtiö tarvitsee hallin rakentamiseen lainan, jonka kunta takaa 80 % asti, tekee yrityksen kanssa sopimuksen, joka yleensä sisältää lunastusvelvollisuuden tai -mahdollisuuden. Taseen liitetiedoissa esitetään koko sopimusvastuu esim. lainaneuvotteluja varten. Hallin takaisinmaksuaika on 5-15 vuotta. Tällä hetkellä kiinteistöyhtiöllä on noin 20 ME käytöpääomaa, joka on sillä rajalla: juuri nyt se toimii, muuta jos tulee yllättävä tarve kaupungilta voi tarvita tukea. Yrityskiinteistöt Oy:n lisäksi on Kauhavan vuokra-asunnot Oy.

Oppilaitokset

Yrittäjäopisto toimii useilla paikkakunnilla, mutta se on saanut alkunsa Kauhavalla. Kauhavan kunta perusti sen ja omistaa siitä yhä 70 %. Opistossa opiskelee noin 3000 opiskelijaa vuosittain. Kaupunki on investoinut uusiin kouluihin, joita kuntaliitoskunnassa rakennettiin peräjälkeen neljä, yksi joka keskustaan, ja niistä useimpiin myös uudet päiväkodit. Iso 20 miljoonan euron investointi on myös ollut Kauhavan hyvinvointikeskus. Maakuntakorkeakoulu SEAMK järjestää kaupungissa silloin tällöin mm. tradenomi- ja sairaanhoitajakoulutuksia, jotka suunnataan aikuisille työssäkäyville ihmisille.

Kauhavan kaupungin Kehityskeskus

Kehityskeskus on verkostomaisesti toimiva organisaatio, jossa elinkeinotoimessa on yksi vakituinen henkilö tekemässä työtä elinvoiman kanssa. Maaseutupalvelut tuotetaan itselle ja kahdelle naapurikunnalle. Työhön kuuluu myös maahanmuuttajien neuvonta ja kotoutus, jota varten töissä on oma palveluohjaaja. Työssä auttaa Kurikan kanssa luotu Welcome to EP -hanke.

Kehityskeskuksen verkostossa mm. TE-keskus huolehtii starttrahasta ja palkkatuesta, Uus-yrittäjäkeskus aloittavan yrittäjän neuvonnasta, maaseuturahoituksesta Leader Aisapari, ja **Invest Kauhava** neuvoo mm. yritys- ja elinkeinotoimissa.

Toimintatapoihin kuuluu mm. esitellä kuukausittain Kuukauden yritys. Toimitilahankkeita toteutetaan ikään kuin osamaksukauppoina mielellään lunastusvelvoitteella, edellytyksenä investointeja ja uusia työpaikkoja. Toki parempi olisi, jos kaupungin ei tarvitsisi rakentaa hallia, mutta ”kilpailu on kovaa ja naapuri vie äkkiä yrityksen”.

Yrittäjiä tavataan monta kertaa vuodessa. Samalla hoidetaan monasti eri hankkeiden ohjausryhmien kokoukset putkeen ”samoilla kahveilla”. Yrittäjiä tavoitetaan hyvin yrittäjäjärjestöjen puheenjohtajien Whatsapp-rinkien kautta.

Kaupungilla toimii **kehittämistoimikunta**, jossa on yksi jäsen kustakin puolueesta. Se antaa neuvotteluselkänöjää ja vie asioita kaupunginhallitukseen. Toimikunnan työ ei ole julkista.

Kehittämissuunnitelma tehtiin aikanaan virkamieslähtöisesti, joten ”eipä sitten ole toimijoita löytynytäkään”. Lisäksi ajoitus oli huono. Suunnitelman perusteella POP ja iso kerrostalo vaativat kaavamutoksen, mutta kaavasta valitettiin ja se saatiin lopulta lainvoimaiseksi keskellä koronaa, joten otollinen aika oli jo ohi. Muitakin epäonnistumisia on ollut. Mm. Härkikselle rakennettiin 7 miljoonan euron toimitilat. Onneksi tilan osti ensin Kavli ja nyt siinä toimii Raisio, jolla on pitkän tähtäimen suunnitelma kasvisproteiinin käytölle.

Keskustan kehittämisen haasteena on yhdyskuntarakenne. Vanha kaupallinen keskusta ja kirkko ovat erillään, keskusta on eri vuosikymmeninä venynyt eri suuntiin ja väliin on jäänyt huonokuntoisia alueita. Keskustan tilannetta auttaa **aktiivinen yrittäjäyhdistys**, joka järjestää hankkeilla ja kaupungin tuella aktiivisesti tapahtumia, yrittäjäpatsaita, myyntikojuja jne. Kauhavalla elinvoiman ydinkäsite onkin yhteistyö Yrittäjien kanssa.

KURIKKA – energisin maaseutukaupunki

Kurikassa vierailumme oli yllättäen johtoryhmän kokouksen jatke. Meille kaupungin asioista kertoivat mm. *kaupunginjohtaja Anna-Kaisa Pusa*, *elinvoimajohtaja Juha Luukko* ja *yritysasiantuntija Anne Bäckström*.

Kurikka yleisesti

Kurikka on kuntaliitoskunta, pinta-alaltaan Etelä-Pohjanmaan suurin, ja pitkä, noin 100 km päästä päähän. Väkiluku on vajaa 20 000 eli se on maakunnan toiseksi suurin kaupunki. Kurikka on myös Suomen suurin maatalouspitäjä maatalouden tuloilla mitattuna. Kaupungissa onkin nykyään kolme isoa taajamaa, Kurikka, Jurva ja Jalasjärvi.

Kurikan katuverkosto ei ole muuttunut olennaisesti 30 vuoteen ja vanhoja rakennuksia on paljon jäljellä. Keskustaan tarvitaan kasvojenkohotusta ja tonttimarkkinoiden tervehdyttämistä, sillä tällä hetkellä tonteista pyydetään liikaa. Kustannuksia lisää usein vielä tontilla sijaitseva vanha, käytännössä purkukuntoinen rakennus, sillä purkaminen maksaa. Keskustasta on haluttu tehdä kuntalaisten olohuone leikkipuistoihin, lampaineen, veistoksineen, valoteoksineen ja kukkaistutuksineen. Kaupunkikeskustan kehittämishanke pyöri 2014-15.

Kaupungintalo on purettu ja vaihtoehtojen kartoituksen jälkeen se on päätetty rakentaa entiselle paikalleen. Arkkitehtikilpailu on parhaillaan käynnissä.

Kurikan ja Vaasan alueella on syväpohjavesi, sillä kaupungin pinnan alla on ”grand canyon”. Mielenkiintoisen geologian vuoksi kaupungissa on haaveiltu geologisesta tiedeinstituutista. Lukiossa tarjotaan geologikurssi ja koululle neuvotellaan vesiteemaa. Kunta tarjoaa ilmaisen varhaiskasvatuksen.

Keskustan väkiluku lisääntyy, mutta kylillä vähenee. Tiloja tarvitaan niin opiskelijoille kuin yrittäjille, joten kaupungilla on kaksi hanketta tarkoituksena saada lisää vuokra-asuntoja. Kurikka tunnetaan vahvasta maataloudestaan, perheyrittäjyydestä sekä konepajateollisuudesta. Kurikassa on noin 1800 yritystä ja kaupungissa on aktiivinen elinvoimaosasto. Yhdistyksiä kaupungissa on yli 400.

Kurikan elinvoimaosasto, elinvoimalautakunta ja Y-tiimi

Elinvoimaosasto vastaa muun muassa yrityksistä, työllisyydestä, maahanmuutosta ja maataloudesta. Osaston koko budjetti on 23 M€.

Elinvoimaosaston rinnalla toimivat **elinvoimalautakunta ja Y-tiimi**, jossa on 2-3 hallituksen jäsentä kustakin kaupungissa toimivasta neljästä yrittäjäyhdistyksestä – jokaisella entisellä kunnalla ja lisäksi naisyrittäjillä on yhdistys. Y-tiimi käsittelee lautakunnan asiat ennen lautakunnan kokousta. Elinvoimatiimin oma hankeasiantuntija tekee hankkeita yritysten ja yhdistysten kanssa menestyksekkäästi. Kuntaliitosten myötä kaupunki sijaitsee kahden eri Leader-yhdistyksen alueella, mikä aiheuttaa haasteita hankkeistamiseen.

Kurikka on aktiivinen seutukaupunkiverkostossa ja panostaa erityisesti yrittäjien näkökulman huomioimiseen päätöksenteossa.

Kaupungissa on kaksi suurta aurinkovoimahanketta ja kymmenen tuulivoimalaa, joiden määrää suunnitellaan lisäävän. Vaikka kaupungilla on vahva talouspohja, se kamppailee työvoima- ja asuntopulan kanssa. Talouspohjaa vakauttaa laaja Nesteen ja Fortumin omistus. Biojätehankkeella korvataan jopa 80 000 litraa dieseliä. Työttömyysprosentti on vain 6-7. Syntymässä on uusi työllisyysalue Suupohja + Kristiina + Kurikka.

Invest Kurikka

Invest Kurikka perustettiin 2019. Se palvelee yrittäjän alusta loppuun. Kaupunkiin syntyy noin 90 uutta yritystä vuodessa. **Kurikan Toimitilat Oy** tarjoaa 48 tilaa vuokralle tai myyntiin. Invest Kurikan tärkeimpiä tehtäviä on toimitilamarkkinointi. Toimitila-sivut netissä ovat ilmaiset ilmoittajille, he ilmoittavat kohteen sinne verkkolomakkeella, kaupunki julkaisee tiedot netissä ja markkinoi kohteita. Invest Kurikka järjestää mm. neljä toimialalounasta vuodessa, lisäksi muutamia yrittäjien aamukahveja, kuukausittaisen uutiskirjeen, työpajoja mm. markkinoinnista ja somesta sekä koulutuksia, jos yrittäjä pyytää.

Keskustan kulmalle on suunnitteilla tilaa vievän kaupan alue Magneetti. Korona on hidastanut sen syntymistä. 1 tontti on myyty, lisäksi on tonttivarauksia. Kaupunki rakentaa tiet ja kunnallistekniikkaa sekä pylonin.

Markkinoinnissa kaupungilla on aktiivista yhteistyötä sekä Sanoman että Alma Median kanssa, se on ollut tehokasta. Erityisesti tehdään bannerimainontaa, jossa näkyvät yritysneuvonnan ihmiset. Kaupungilla onkin ”banneripankki”. Nimetyn henkilön kasvot tuovat parhaiten yhteydenottoja. Paikallislehtimainontaa on vain vähän, mutta muutaman kerran vuodessa

kaupunki ostaa päälehti Ilkasta koko sivun. Lisäksi käytössä ovat mm. uutiskirje ja yrittäjien whatsapp-ryhmä.

Meihin teki vaikutuksen **Parasta paikalliselta -kauppiasverkosto**. Kurikassa toimii myös **Kauppiasforum**, jossa on mukana noin 20 yritystä, mutta vain Kurikan keskustasta. Kauppiasverkosto on laajempi. Viime vuonna kaupunki päätti ottaa vastuun verkostosta. Syynä on mm. huoli Seinäjoen läheisyydestä, joka vie ostovoimaa. Kaupungilta saatava markkinointi-ym. tuki vapauttaa yrittäjiä tekemään omaa työtään. Toiminta alkoi maaliskuussa 2024.

Kurikan kaupunki / elinvoimaosasto tiedottaa 8.3.2024, julkaisuvapaa heti

Anne Bäckström(vas.) Kurikan kaupungin yritysasiantuntija ja Tanja Salonen (oik.) Kukkakauppa ja Hautaustoimisto Kurikan Kukkakontista

Verkosto on kaikille yrityksille avoin. Jäsenmaksu on porrastettu neljään luokkaan, 1-2 henkilön yritys maksaa 120 e, yli 10 henkilön yritys 300 euroa ja kaupunki kustantaa loput. Mukana on nyt 70 yritystä Kurikasta, Juvasta ja Jalasjärveltä.

Kaupunki tuottaa verkostolle ja kampanjoille visuaalisen ilmeen, kampanjasivut, somen ja seurantaa sekä konkreettista materiaalia kuten mainosviirit, ilmapallot, ikkunauhat, hinnastopohjat ym. Pyrkimys on saada aikaan myös ristiinmarkkinointia eli yrittäjät

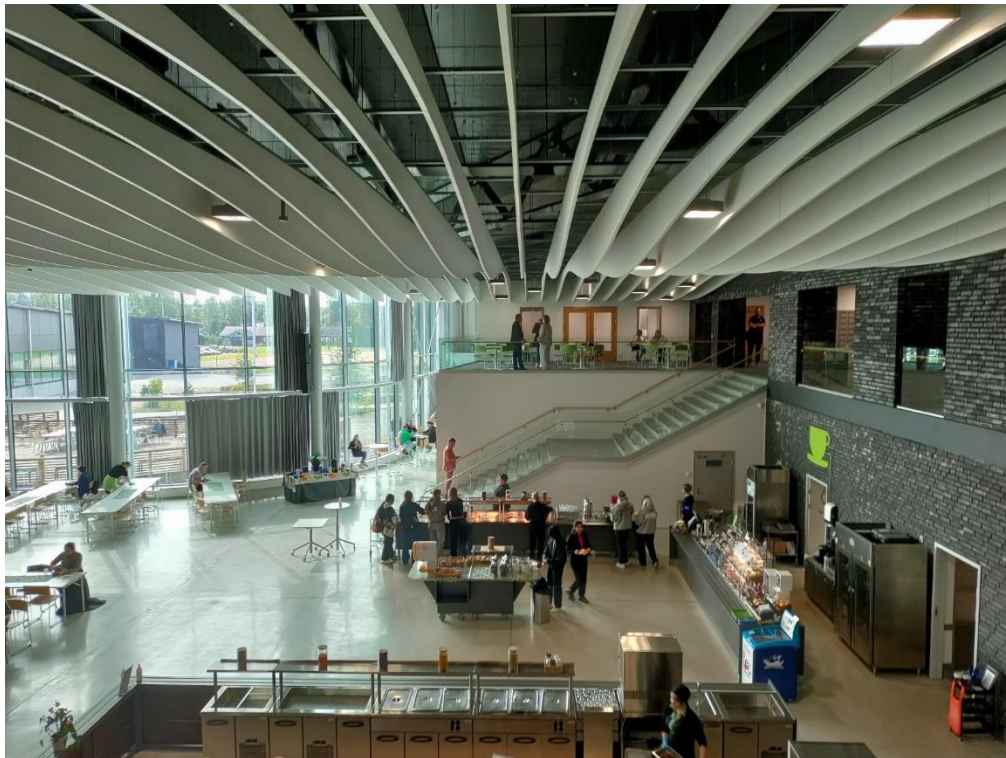
markkinoimaan toisiaan.

Elinvoimayksiköllä on oma markkinointiasiantuntija, joten materiaalit tehdään omana työnä. Tämä mahdollistaa nopean reagoinnin ja tekee kampanjoista kustannustehokkaita. Yrittäjät olivat toivoneet, että materiaalit toimitetaan heille henkilökohtaisesti, joten näin tehtiin. Samalla päästiin keskustelemaan muistakin asioista.

Kurikan kampus on komea kokonaisuus. Kampus rakennettiin 5 vuotta sitten monitoimitilaksi. Se toimii opiskelijoiden ruokalana, mutta myös messu-, konsertti- ja juhlatilana. Kampuksella toimii SEAMK, jossa kunta on mukana omistajana. Seduun kaupungilla on hyvät yhteydet. Kampuksella opiskelee noin 1000 opiskelijaa/vuosi, osa heistä ulkomailta ja maahanmuuttajanuoria. Kaksoistutkinnon opiskelijoita on 50-60. Oppilaitoksen yhteyteen rakennettiin asuntola alaikäisille opiskelijoille, ja se on täynnä. Asuntola toimii vain arkisin, viikonloppuisin opiskelijat käyvät kotonaan. Lisäksi alueella on padel-kenttä.

Toistaiseksi myös osa kaupungin toiminnoista sijaitsee kampuksella odottamassa uuden kaupungintalon rakentamista. Entisen remontoiminen ei ollut mahdollista, vaan se on purettu pois jo useampi vuosi sitten. Sen paikalla on hauska, mutta väliaikainen leikkipuisto, joka siirretään muualle, kun arkkitehtikilpailun myötä löytyvä uusi talo saadaan rakennettua.

Kuvassa Kurikan kampuksen tapahtumatila.

ALAVUS pistää koko keskustan uusiksi. Ja Vesa Keskinen todellakin osti hotellin minuutissa.

Alavudella kaupungin kehittämisestä kertoivat mm. *kaupunginjohtaja Liisa Heinämäki* ja *elinvoimajohtaja Ulla Björn*.

Alavus yleisesti

Alavuskin on kuntaliitoskunta, Töysän ja Alavuden liitos. Kaupungissa on realistisesti todettu, ettei ole järkeä kehittää kuntakeskustaa kaupalliseksi keskustaksi, koska 4 minuutin päässä on Tuurin kauppakylä. Se on kaikkineen maailman suurin kyläkauppa. Muita yritysalueita kaupungissa ovat Rekolan yritysalue, Lasipelto ja Puuseppäkylä, jonka nimi on vanhene-massa, koska Elonen sijoittuu sinne. Äskettäin yksi iso yritys siirsi kaikki toiminnot muualle, jolloin menetettiin paljon työpaikkoja. Äkillisen rakennemuutoksen rahaa on luvattu.

Kaupungissa on 1000 yritystä, joista noin 70 isompaa. Useamman kerran viikossa tulee yrityspalveluun viestiä uuden yrityksen rekisteröimisestä. Alavuden Kehitys Oy:ssä on 2,5 vaki-tuista työntekijää + 3 ihmistä hankkeissa. Matkailua kehitetään Visit Alavuden kautta. Mar-raskuussa alkaa Invest in Alavus, jossa kerrotaan monikanavaisesti Alavuden mahdollisuuksista

Keskustan kehittäminen

Keskusta oli hiljennyt ja siellä oli runsaasti huonokuntoisia rakennuksia. Erilaisten vaihto-
ehtojen joukossa oli vilahtanut myös vaihtoehto siirtää kaupungin palvelut Tuuriin, mutta tähän ei lähdetty. Kaupunki on kuitenkin järjestänyt Tuurin kauppakylään ”kesävastaanoton”, jossa matkailuinfon lisäksi toimi myös kaupungin info.

Alavudella on tehty radikaali päätös: keskusta koettiin niin elähtäneeksi ja useat rakennukset niin huonokuntoisiksi samalla kun keskustan kunnallistekniikka oli ikänsä päässä, että kau-

punkki päätti purkaa useita rakennuksiaan pois ja rakentaa tilalle kokonaan uuden palvelukeskustan. Viemärit, tiet jne. sisältyvät uudistukseen. Kaupungissa koetaan, että tämä rohkaisee myös yksityisiä kiinteistönomistajia ja yrittäjiä petraamaan paikkoja.

Alavudella asuminen on ollut paljon omakotiasumista. Nyt keskustan palvelujen äärelle helpon kerrostaloasumisen äärelle olisi tulijoita. Myös tähän keskustaremontti vaikuttaa.

Keskustan uudistamisessa kaikki vaikuttaa kaikkeen. Kaupungissa todettiin, että palasten siirtelyyn tarvitaan asiantuntijoita. Kaupungilla oli myös ollut vaikeuksia löytää paikallisia erikoissuunnittelijoita, joten kokonaispaketti houkutteli. Kaupunki järjesti kolme markkinavuoropuhelukierrosta yhteensä 11 yrityksen kanssa **kumppanuusmallin** luomiseksi. Yritykset tarjosivat erilaisia kumppanuusmalleja, joita ruodittiin ennen valintaa. Sopimusta tekemässä oli asiantunteva juristi.

Keväällä 2022 tehtiin kaupallinen selvitys, vetovoimaselvitys ja liikenneselvitys, haastateltiin maanomistajat ja yrittäjiä sekä tehtiin kuntalaiskysely, syksyllä synnytettiin kehityssuunnitelmat. Uusi **Palvelukortteli** on ennennäkemätön startti tuleville muutoksille, se tuo satoja asiakkaita ja työntekijöitä keskustaan ja luo luottamusta palveluiden pysyvyyteen. Se rohkaisee asettumaan, sijoittumaan ja sijoittamaan.

Alavuden kokemusten perusteella kumppanuussopimus kannattaa tehdä avoimena ja joustavana, sillä maailma muuttuu todella nopeasti. Esimerkiksi keskustan liikenneympyräsuunnitelmat tulivat mukaan myöhemmin, sote-keskus sisällytettiin alunperin mahdollisuutena kaupungin suunnitelmiin, lopulta sote halusi omistaa omat tilansa eli isoja muutoksia tuli mukaan sopimuksen voimassaoloaikana. Sopimuskumppanin prosessit olivat nopeampia kuin kaupungin hitaampi päätöksenteko valitusaikoineen. Aikaa pitää siis varata riittävästi.

Hyvän suunnittelun jälkeen rakentamisen pitäisi käydä sujuvasti. Tässä vaiheessa myös paikalliset yrittäjät pääsevät mukaan: WasaGroup kilpailuttaa urakat erikseen.

Kumppanuussopimuksella keskustan kehittämisen suunnitelmat on saatu tehtyä ja uusia palikoita lisättyä tarpeen mukaan prosessin aikana. Vaikka kumppanuussopimuksen neuvottelu vei noin 9 kk, se on helpottanut prosessia paljon, kun jokaista suunnitelmaa ei tarvitse kilpailuttaa erikseen. Nyt kaikki selvitykset on jo kerrytetty, mikä helpottaa jatkoa, kun kaupungin omana työnä voidaan esim. tehdä asemakaavat.

Koska keskustan mylläys tulee kestämaan pitkään, päämäärän tiedottaminen kuntalaisille on tärkeää. Aukkaat ovat yhä osin epäuskoisia ja prosessista on saatu kuntavaalikisaankin rakennusaikeita - rakennetaan korskeaa "Liisan linnaa" (kaupunginjohtaja Liisa Heinämäki), "sivukylille ei tule mitään kun kaikki tulee keskustaan" jne. Silti kunnallispolitiikassa kaavarunko ym. on hyväksytty yksimielisesti. "Nyt homma menee kuin juna."

Osallistujien matkapalaute

Kaikilta seitsemältä osallistujalta kysyttiin kirjallinen palaute paluumatkalla bussissa nimettömällä lomakkeella.

Vastasiko opintomatka odotuksia? Kyllä 6, osittain 1 vastaaja

Opitko uutta? Saitko ideoita? Kyllä, kaikki vastaajaa

Kouluarvosana 4-10 (ka)

- a. Tiedotukselle 8,57
- b. Aikataululle 8,29
- c. Valituille kaupungeille keskustan kehittämisen opintomatkakohteina
 - Lapua 8,86
 - Kauhava 8,71
 - Kurikka 9,43
 - Alavus 9,14
- d. Hotellille opintomatkakohteena 8,83
- e. Matkanjohtajalle 8,71
- f. Kuljetukselle 8,14.

Matkan ajankohta oli kovin pian kesälomien jälkeen. Hankkeen seurantaryhmä halusi opintomatkan elokuussa ikään kuin hankkeen yhteenvedon ja jatkosuunnittelun paikkana. Alun perin hankkeen oli tarkoitus loppua elokuun lopussa. Kun hanke sai jatkoaikaa, päätimme, ettemme siirrä matkaa myöhemmäksi, koska ajankohta oli jo sovittu kohteiden kanssa. Lomien ja töiden vuoksi osa matkasta kiinnostuneista ei päässyt mukaan.

Meidät otettiin joka koh-
teessa hienosti vastaan ja
saimme tiiviisti paljon
tietoa. Vaikka asiaa oli
paljon, aikaa oli kussakin
kohteessa sopivasti.

Hotelli ilmoitti juuri meidän
yöpymisemme alla vesi-
johtovedestä löytyneen
bakteereja. Juomavesi piti
joko keittää tai noutaa
hotellin pihalla olevasta
vesisäiliöstä. Hotelli hoiti
vesikriisin tiedottamisen ja
ratkaisemisen asiallisesti.
Saimmepa testata tätäkin.

Kuvassa retkeläisiä
isäntäväen kanssa Alavudella.

Saarijärvellä 23.8.2024

Outi Raatikainen, Tulevaisuuden kuntakeskusta -hanke